

Институти на Селскостопанската академия представят нови постижения на АГРА 2022

Автор(и): Растителна защита

Дата: 09.03.2022 Брой: 3/2022

В Палата 6 на Международен панаир – Пловдив част от институтите на Селскостопанската академия ще запознаят посетителите на АГРА 2022 с най-новите си разработки и постижения. Важен момент от участието на земеделските институти е „Конкурсът за иновации“, на който традиционно в различни сектори на селското стопанство се състезават нови продукти, показвани за пръв път на Международната изложба и разглеждани като прогрес в земеделската област.

Институт по розата и етеричномаслените култури – Казанлък ще представи на АГРА 2022 нови сортове лавандула:

сорт „Терес“ – създаден чрез индивидуален отбор във F1 - семенна популация получена при свободно опрашване на сорт Севтополис. Високодобивен сорт с високо съдържание на линалилацетат в етеричното масло.

сорт „Дея“ – създаден чрез индивидуален отбор във F1 - семенна популация получена при свободно опрашване на сорт Дружба. Високодобивен сорт с високо съдържание на линалилацетат в етеричното масло.

сорт „Жанета“ – създаден чрез индивидуален отбор във F1 - семенна популация, получена при свободно опрашване на сорт Юбилейна. Високодобивен сорт с отлична мирсова оценка.

Институтът по розата и етеричномаслените култури има още изненади - съвместно с **Института по тютюна и тютюневите изделия – с. Марково** ще представят мъжки парфюм "Тютюн и рози" в разфасовки от 50 мл и 100 мл, сподели директорът доц. д-р Ганка Баева. Парфюмът съдържа българско розово масло и екстракт от тютюн.

Романтика в бутилка

Институтът по розата и етеричномаслените култури участва със същите продукти и в Конкурса за иновации на АГРА 2022.

Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков“ – Садово ще покаже на щанда си, както и на този на ССА най-новият български сорт обикновена зимна пшеница с повишена добивност, скъсено неполягащо стъбло и защитеност от основните болести **„Блан“**. Той е селектиран в изпълнение на задача от проект за Създаване на нови сортове и зародишна плазма обикновена зимна пшеница с основния комплекс от признаци – висока продуктивност, качествено зърно, устойчиви на абиотични и биотични стресови фактори за сухите условия на страната. Признат е след изпитване в ИАСАС през 2021 г. и е вписан в официалната сортова листа на България за 2022 г. Сорт „Блан“ е високодобивен. Средно за тригодишен период на изпитване от него е получен добив зърно от 754 кг/дка или 18,5% по-висок от този на стандарта „Енола“ (636 кг/дка), с доказана разлика в добив зърно от +118 кг/дка. В националното изпитване на ИАСАС средно за две години „Блан“ превишава стандартните сортове за група Б средно от 5%. „Блан“ е средно ран сорт с полуизправен хабитус и с височина от 90 см, което осигурява оптимална листна маса за изхранване на растенията и гарантира голяма устойчивост на полягане. Друга отличителна черта на сорт „Блан“ е неговият естествен имунитет към икономически важните болести. Сортът е средно устойчив на инфекция от брашнеста мана, добре защитен към причинителите на кафява и жълта ръжда и устойчив на оронване. Сорт обикновена зимна пшеница „Блан“ е стъпка нагоре в селекцията на нови сортове при изпълнение на поставените задачи за постигане на висока продуктивност, качествено зърно и устойчивост на абиотични и биотични стресови фактори.

Сорт „Блан“ ще се бори в Конкурса за иновации в раздели: Научна дейност и разработки и Сорови семена и посадъчен материал, потвърди гл. ас. д-р Иван Алексиев от Бюрото за научно обслужване и маркетинг към ИРГР – Садово.

Институт по зеленчукови култури „Марица“ – Пловдив ще представи нови и утвърдени в производството сортове зеленчукови култури и технологии за тяхното отглеждане. Ще предложи професионални семена на фермерите и хоби опаковки за любителите градинари. Всички семена са произведени под контрола на селекционерите, Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и Българската агенция по безопасност на храните. На Агра 2022 ИЗК „Марица“ участва с новия сорт салатни **краставици „Тереза“**, който успешно може да замести стария сорт „Гергана“. Сортът „Тереза“ е преминал двугодишно изпитване за различимост, хомогенност и стабилност в ИАСАС и от Патентно ведомство е издаден Сертификат № 11221P2 от 31.01.2021 г. Сортът се характеризира с томоесіous тип на цъфтеж (образува мъжки и женски цветове на едно растение). Растенията са със силно развит хабитус и множество разклонения. Плодовете са с дължина 26 - 28

см, кората е тъмно зелена, покрита с редки нежни брадавички и бели шипчета. Проявява полска устойчивост към икономически важните гъбни болести мана и брашнеста мана. Новият сорт „Тереза“ съчетава изискванията за повишена продуктивност, устойчивост на болести, много добри морфологични и вкусови качества на плодовете. Продукцията е предназначена за консумация в свежо състояние, която чрез етапно отглеждане на поле и в оранжерии може да осигури плодове на пазара от ранна пролет до късна есен. Семена от новия сорт „Тереза“ вече се предлагат и той успешно се внедрява в производството, сподели проф. д-р Даниела Ганева, директор на ИЗК „Марица“. През 2021 г. ИЗК „Марица“ има още 4 признати сорта и издадени Сертификати от Патентно ведомство - детерминантен сорт домати за промишлена преработка „Прометей“, сорт градинска тиквичка „Бистра“, сорт пипер с оранжеви плодове „Десислава“, сорт картофи „Евридика“. ИЗК „Марица“ е единственият научен институт в страната в който се създават нови сортове зеленчукови култури и картофи, извършва сортоподдържане и семепроизводство, предлага семена и технологии.

В Конкурса за иновации ИЗК „Марица“ участва с новия сорт салатни краставици „Тереза“, който успешно може да замести стария сорт „Гергана“.

Институтът по царевицата – Кнежа ще участва с три нови хибрида: „**Кнежа 573**“, „**Кнежа 575**“ и „**Кнежа 651**“, които са изключително търсени от фермерите. *Хибридите ще бъдат предложени в Конкурса за иновации, тъй като фермерите ги избират като предпочитани за следващата кампания.*

Нови хибриди царевица от Кнежа

Институтът по овощарство – Пловдив ще вземе участие на АГРА 2022 с нов **сливов сорт „Пагане“**. Това е сливов сорт от групата на ренклодите, официално признат от ИАСАС в края на 2019 г. „Пагане“ е получен от свободно опрашване на сорт „Алтанова ренклода“, като събраните костилки са облъчени с 1000Re. Дървото е силнорастящо с разлата, рехава корона. Скелетната дървесина е здрава и добре гарнирана с плодни клонки. Основна плододаваща дървесина са майските букетчета. Цъфтежът на сорта е късен. Плодовете узряват около 20 август. Те са едри (60-65 гр.), обратнойцевидни по форма, асиметрични, виолетовосини на цвят, с обилен восъчен налеп. Дръжката е средно дълга и средно дебела. Плодовото месо е жълто-зелено до златисто. Костилката е средно едра, непълно отделяща се от плодовото месо. Плододаването е редовно и обилно. Плодовете са с отлични вкусови качества и много високо съдържание на сухо вещество (20° Brix) и захари (11%), което ги прави подходящи за десертно направление. От 100 кг свежи плодове се получават 24,5 кг сушени плодове с костилка или рандеман – 24,5%. Сортът е толерантен на шарка – симптоми са наблюдавани само по листата, сподели гл. ас. д-р Мариета Нешева, заместник-директор на Института.

В Конкурса за иновации на АГРА 2022 Институтът по овощарство – Пловдив ще вземе участие с новия сливов сорт „Пагане“.

Добруджански земеделски институт – Генерал Тошево на своя щанд на АГРА 2022 ще представи най-новите си сортове и хибриди зърнено-житни култури, бобови култури и слънчоглед. Ще се представят на посетителите качествени, сертифицирани семена, произведени в ДЗИ. Основните задачи, по които се работи в ДЗИ, са свързани със селекцията и агротехниката при зърнено-житни, бобови култури и слънчоглед. Целите на селекционно-подобрителната работа са свързани с повишаване добива и качеството на пшеница, ечемик, тритикале, фасул, леща, нахут, грах и слънчоглед, както и с повишаване на тяхната устойчивост към биотични и абиотични стресови фактори чрез комбиниране на класическите селекционни методи с биохимични и биотехнологични подходи. Агротехническите изследвания са насочени към установяване на генотипната специфика на

хранене на земеделските култури при конвенционално и биологично отглеждане и установяване на най-ефективните стойности на елементите на агротехниката при непрекъснато променящите се климатични условия. Проучва се генотипната чувствителност към хербициди на основните полски култури в зависимост от конкретните условия на годината. През 2021 г., след успешно изпитване от ИАСАС са признати: 1 сорт зимна обикновена пшеница, 1 сорт фуражен грах, 2 сорта ечемик, 3 хибрида и 2 линии слънчоглед.

В Конкурса за иновации ДЗИ ще се бори с първия български хибрид слънчоглед, устойчив на паразита синя китка, раса Н „Красела“, „Дони 52“ - сорт зимно хексаплоидно тритикале за зърно, което съчетава изключително атрактивни характеристики и със сорт „Борислав“ - тритикале с най-високия продуктивен потенциал, създаден, регистриран и районизиран в страната към настоящия етап, каза научният секретар в ДЗИ доц. д-р Даниела Вълкова.

Институтът по консервиране и качество на храните – Пловдив ще демонстрира иновативен продукт **„Бадемова паста с брашно от шурци“**. Това е нов продукт от бадеми с добавени ядливи насекоми (Регламент (ЕС) 2015/2283), който е с балансиран протеинов състав и с хранителна претенция за високо съдържание на хранителни влакнини (Регламент (ЕО) № 1924/2006). Предложеният продукт е актуален, използваната технология е практически приложима за всички предприятия от преработвателната индустрия в сферата на хранително-вкусовата промишленост, разказа доц. д-р Милена Рускова, научен секретар в ИККХ – Пловдив. Проучването и добавянето на нови алтернативни източници на хранителни влакнини и протеин има важно значение в постигането на баланс в човешкия организъм между нутриентите от животински произход и фитонутриентите. Уместното съчетание на протеини от животински и растителен произход е свързано с осигуряване на необходимото количество и в най-добро съотношение аминокиселини. Сравнени с всички други ядки, бадемите са най-богати на хранителни вещества и полезни съставки. Бадемовите паста не са традиционни за българските потребители и са добра основа за производството на различни кремообразни храни, обогатени с насекоми или продукти от тях, с балансиран протеинов състав и с високо съдържание на хранителни влакнини. Химичният състав и енергийната стойност на бадемовата паста с брашно от шурци на 100 гр. продукт е: общи въглехидрати 18,67%; хранителни влакнини 11,29%; белтъци 21,79%; мазнини 44,19%; енергийна стойност 2552,06 kJ (609,55 kcal).

Информация: Селскостопанска академия